

SUDAT- sistēma

Latvijas komerciālo saimniecību darbības rezultātu un attīstības tendenču novērtēšanai

Ruta Filmanoviča,
Saimniecību ekonomikas nodaļa,
Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts

2006.gada 24.februāris

Prezentācijas saturs:

- SUDAT kā Eiropas Savienības FADN (Farm Accountancy Data Network) sastāvdaļa,
- pētījumu objekts,
- saimniecību izlases kopas veidošana,
- SUDAT attīstība Latvijā,
- komerciālo saimniecību darbības rezultāti,
- Latvijas saimniecību salīdzinājums ar Lietuvas, Igaunijas, Čehijas un Somijas saimniecībām.

SUDAT kā Eiropas Savienības FADN sastāvdaļa (1)

- Eiropas Savienībā FADN (Farm Accountancy Data Network) tika izveidots 1965.gadā,

Pašlaik datus savāc no 80 000 lauku saimniecībām visā ES un tās pārstāv 5 miljonus saimniecību 25 ES dalībvalstīs.

- SUDAT Latvijā sāka veidot 1997.gadā,

SUDAT kā Eiropas Savienības FADN sastāvdaļa (2)

Dalībvalstis sagatavo informāciju par:

- sējumu platībām,
- lopu skaitu,
- darbaspēku,
- saražotās produkcijas un pirktu krājumu apjomiem gada beigās,
- produkcijas pārdošanas apjomiem un cenām,
- saimniecībā patērēto pašražoto produkciju,
- iegādātajiem resursiem un ražošanas izmaksām,
- ieguldījumiem lauksaimniecībā un citās nozarēs,
- saimniecību saistībām,
- saņemtajām subsīdijām.

SUDAT pētījumu objekts (1)

SUDAT pētījumu objektu veido saimniecības, kas:

- produkciju ražo tirgum,
- veic grāmatvedības uzskaiti,
- sasniedz noteiktu minimālo ekonomisko lielumu.

SUDAT pētījumu objekts (2)

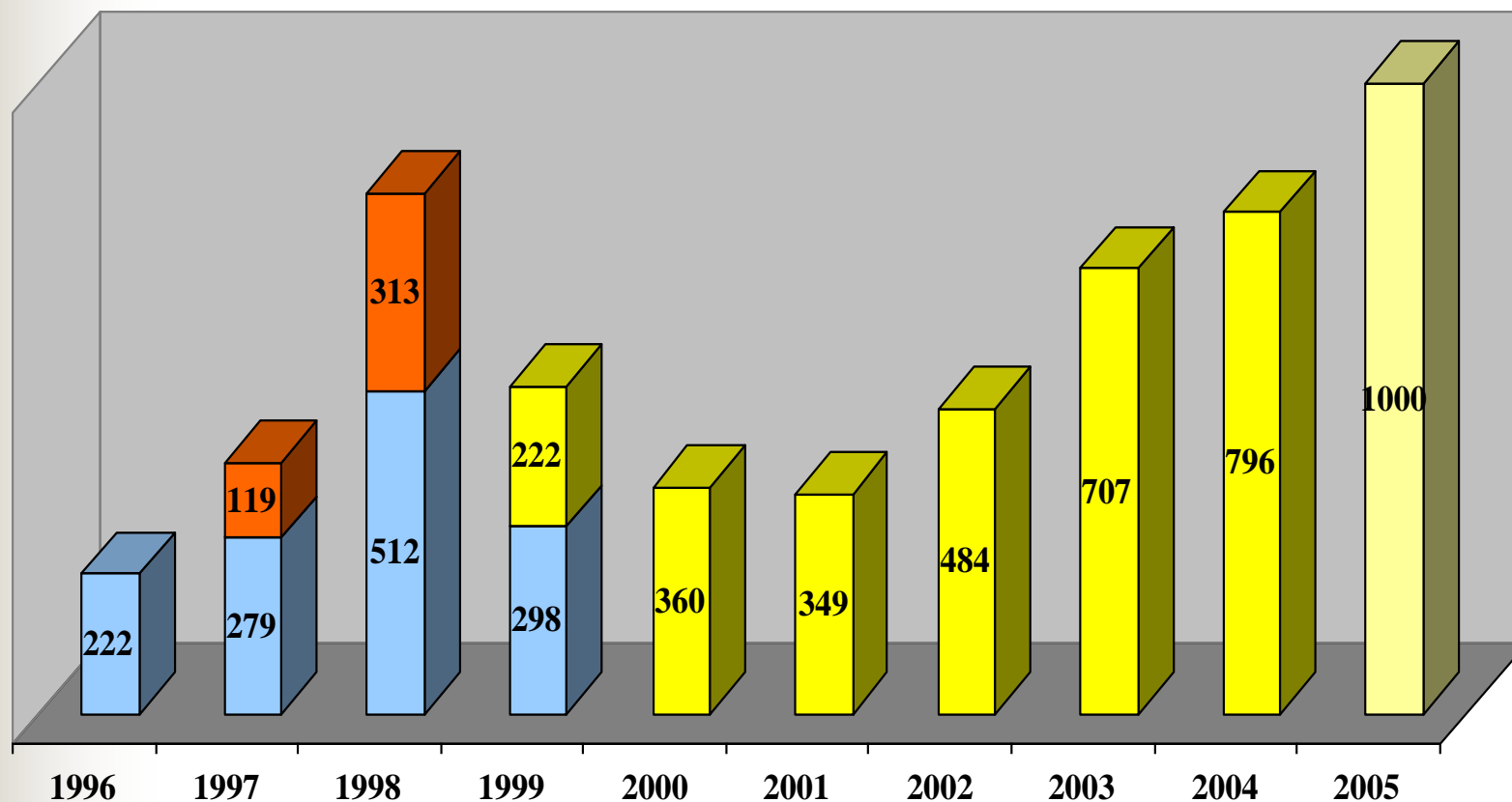
Lauksaimniecības produkcijas ražotāju kopas raksturojošie rādītāji							
	Skaitis	Izmantotā LIZ	Neizmantotā LIZ	Liellopi, skaits	Cūkas, skaits	Kopējais standarta bruto segums	Nodarbināto pilna gada darba vienību skaits
ELV grupa	tūkst.	tūkst. ha	tūkst. ha	tūkst.	tūkst.	tūkst. lati	tūkst.
Visi lauksaimniecības produkcijas	131,4	1 495	340	379	416	199490	140
<i>no tiem %</i>							
Mazāki par 1 ELV	60	19	63	11	6	15	35
Lielāki par 1 ELV	40	81	37	89	94	85	65
Lielāki par 2 ELV	15	62	19	67	82	67	35
Lielāki par 4 ELV	6	46	11	48	71	53	19
Lielāki par 16 ELV	1	26	4	24	55	34	9
LVAEI aprēķini pēc 2003.gada struktūraptaujas datiem							

SUDAT saimniecību izlases kopas veidošana

- Izlases kopu veido ar gadījuma izlases metodi, balstoties uz lauksaimniecības skaitīšanas vai struktūraptauju datiem.
- Atlase notiek pēc trim pamatkritērijiem:
 - ekonomiskā lieluma,
 - specializācijas,
 - reģiona.

SUDAT attīstība Latvijā

■ LLKC saimniecības

■ Subsīdiu saimniecības

■ Izlase

Kā mainījusies vidējā SUDAT saimniecība 2001.- 2004.gadā

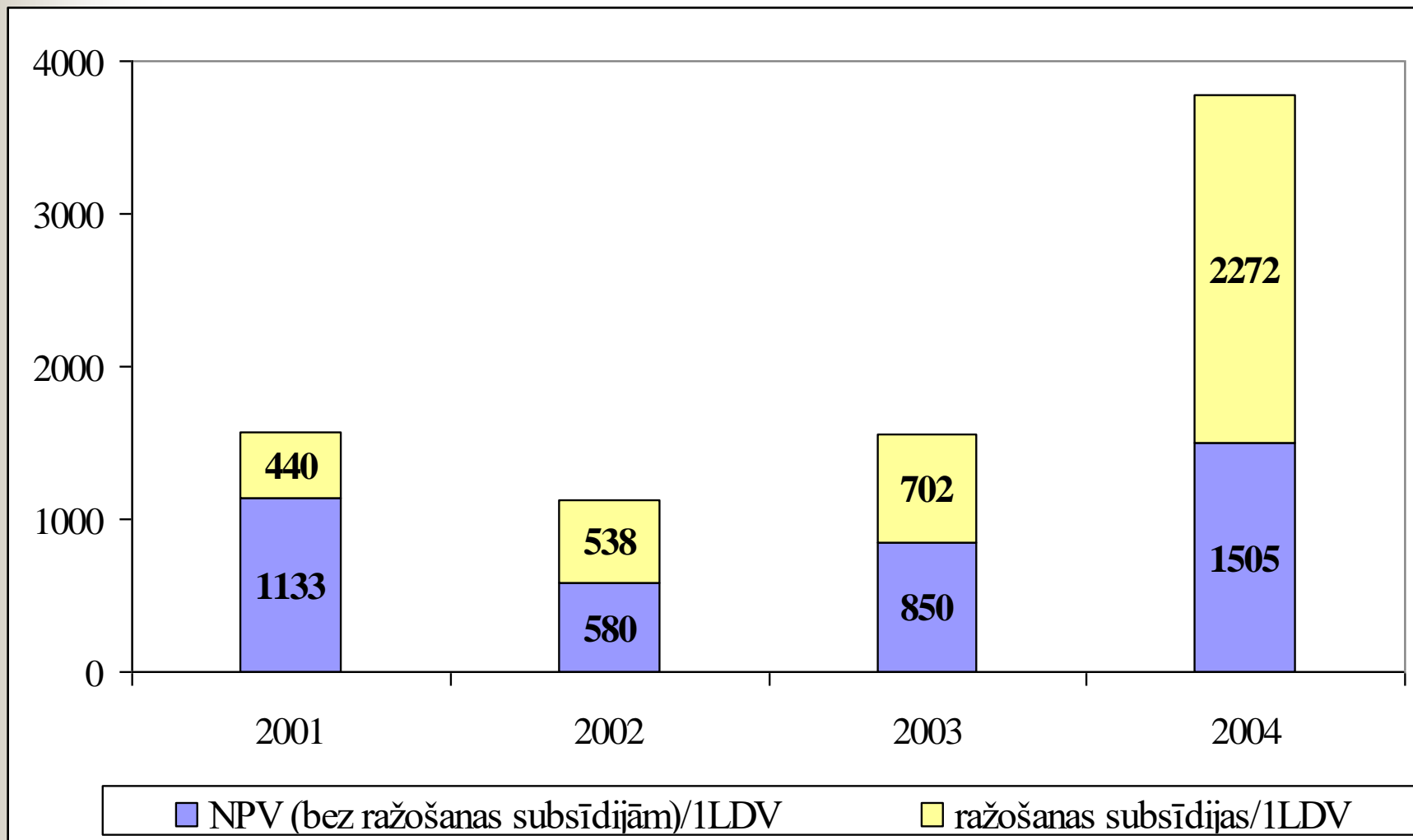
	2001	2002	2003	2004
Ekonomiskais lielums, ELV	8,7	7,9	8,2	10,1
Darbaspēka ieguldījums, LDV	2,8	2,6	2,5	2,4
Nosacītās mājlopu vienības, LLV	15,8	15,7	17,1	19,1
Izmantotā LIZ, ha	59,6	60,9	58,6	60,9
t.sk. graudaugi, ha	26,3	24,1	22,3	22,3
tehniskās kultūras, ha	1,7	2,1	2,5	4,0
lopbarības platības, ha	19,6	21,7	22,5	23,8
Nomātā LIZ, ha	25,9	26,0	26,6	27,1

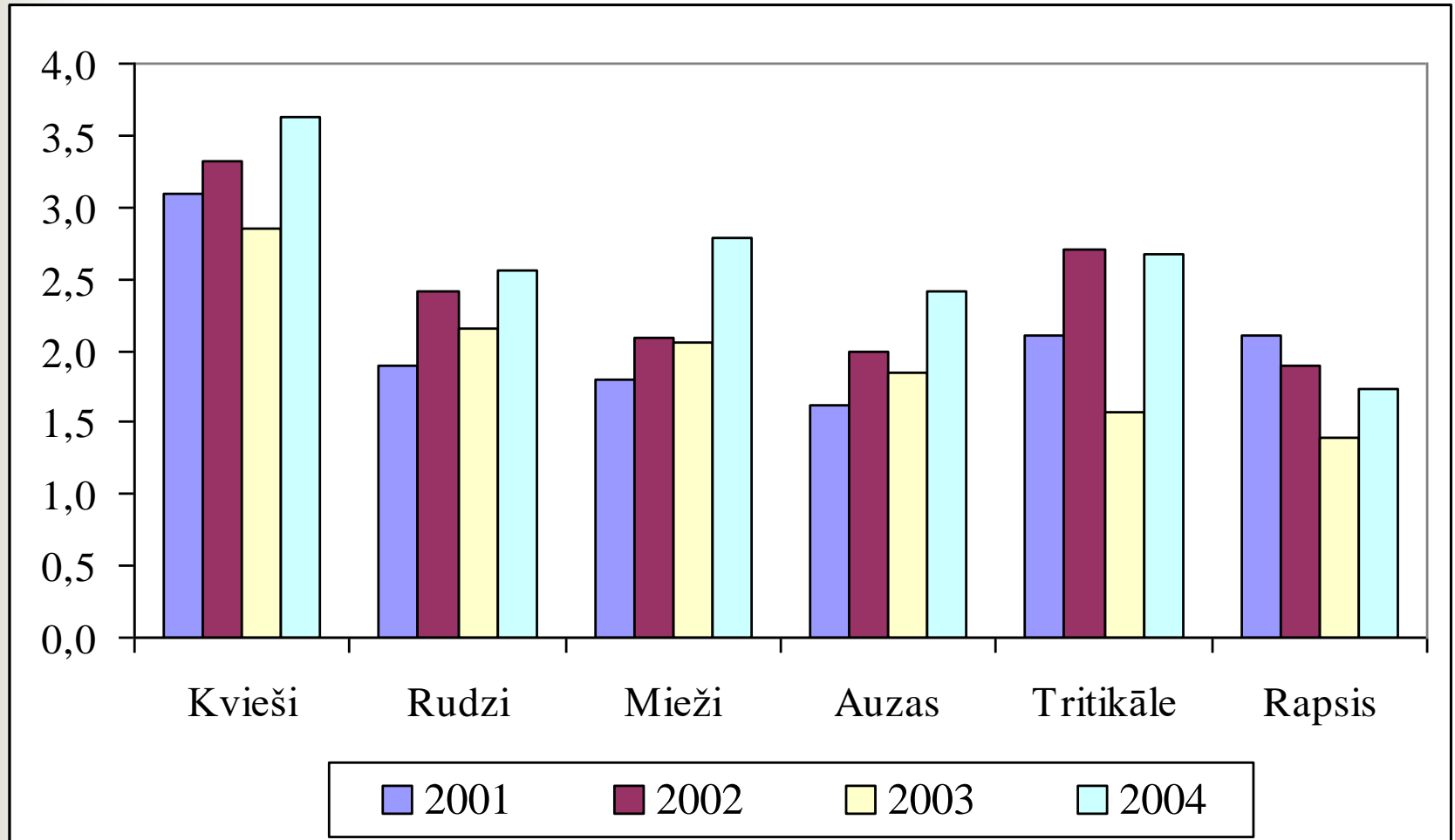
SUDAT saimniecību darbības rezultāti

- Neto pievienotā vērtība (NPV).
- $NPV = \text{saražotā produkcija} + \text{ražošanas atbalsts} - \text{specifiskās izmaksas} - \text{pieskaitāmās izmaksas} - \text{nolietojums} - \text{ražošanas nodokļi}$.
- NPV uz darbaspēka vienību

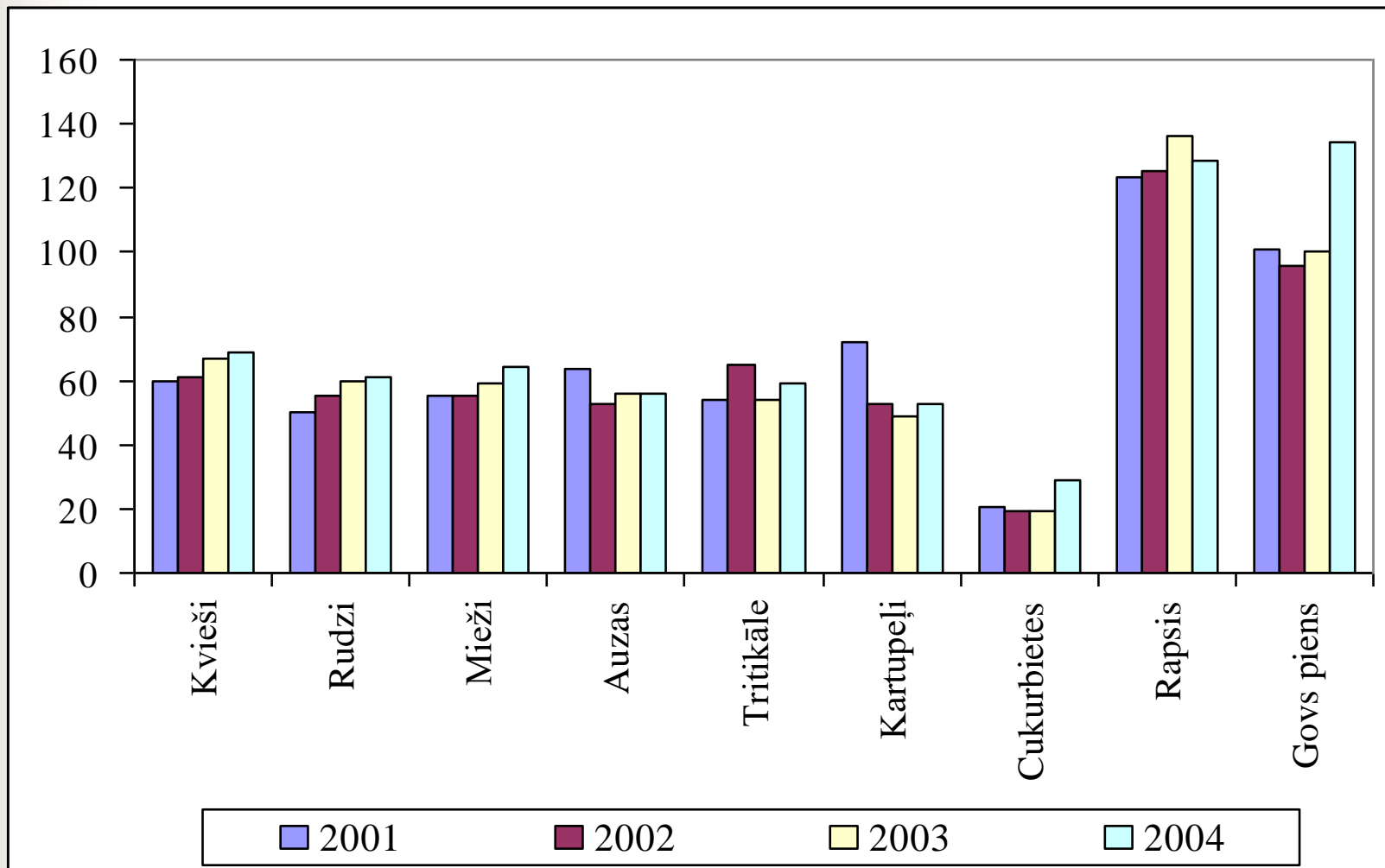
NPV uz darbaspēka vienību izmaiņas 2001.-2004.g.

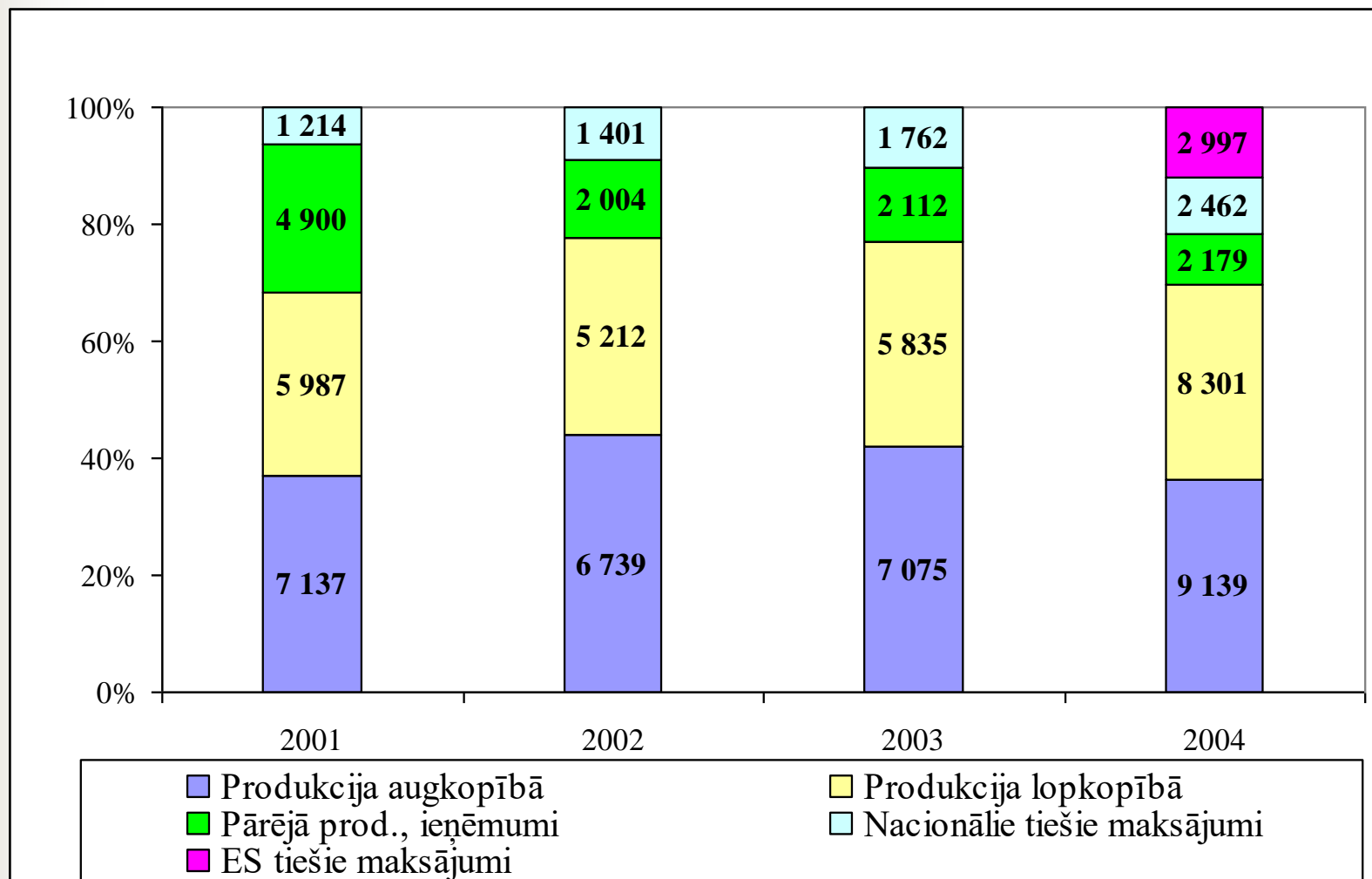
Graudaugu un rapša vidējās ražas SUDAT saimniecībās

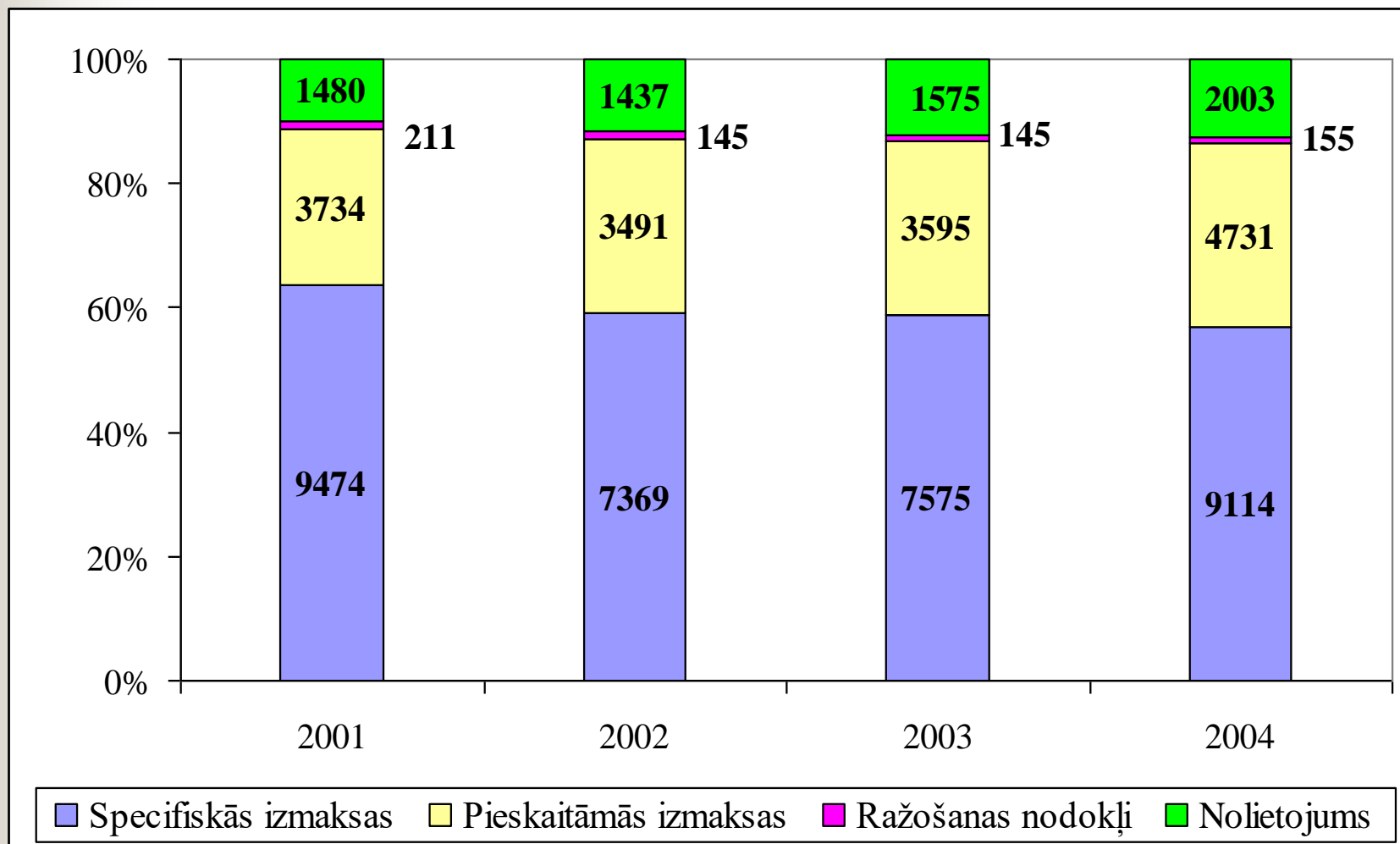
Vidējās pārdošanas cenas SUDAT saimniecībās

Pamatdarbības ieņēmumu struktūra

Izmaksu struktūra

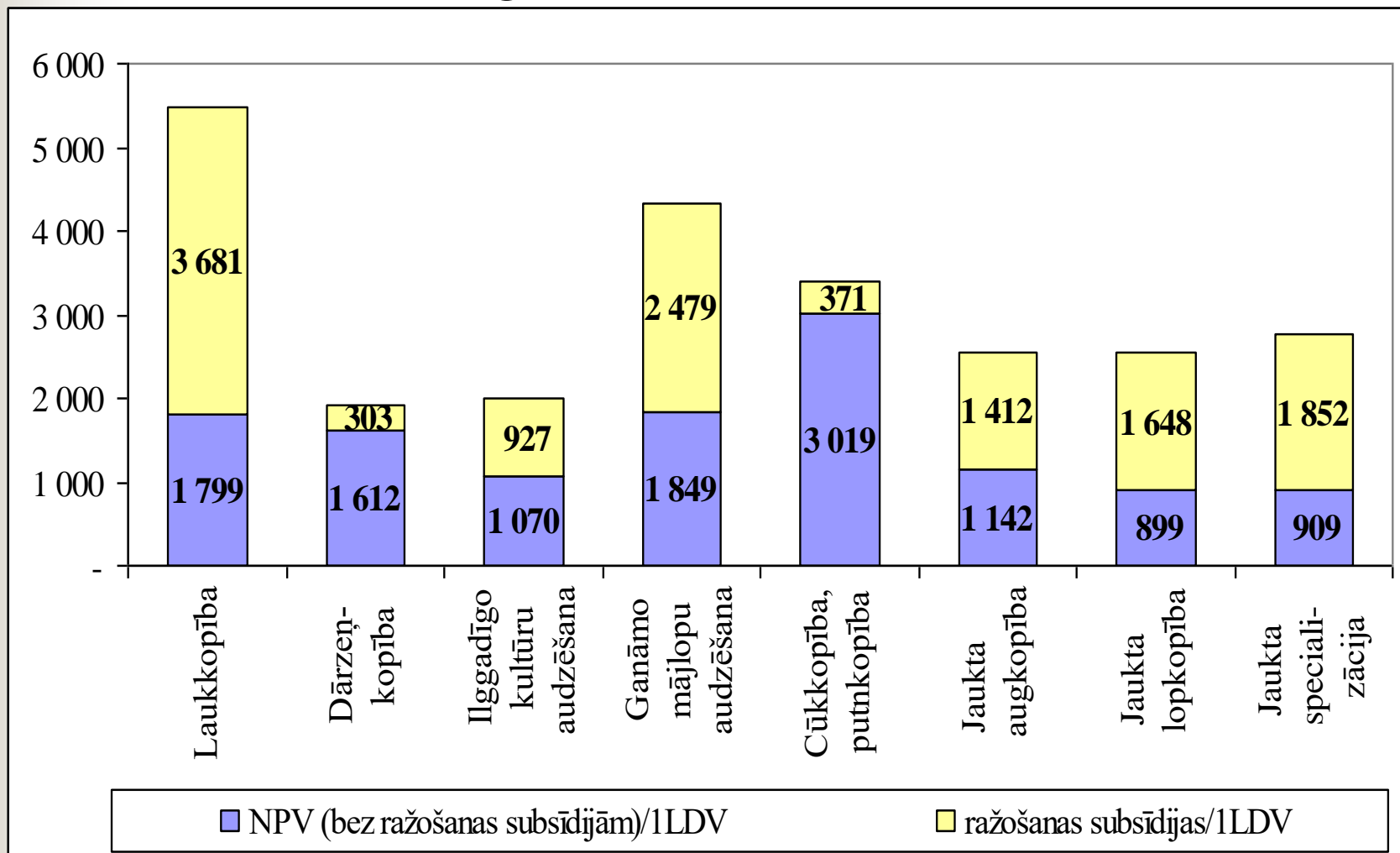
2004.gada SUDAT saimniecību sadalījums pa specializācijām un ekonomiskā lieluma grupām

	< 4	4 - 8	8 - 16	16 - 40	40 - 100	100 - 250	> 250
Laukkopība	13%	20%	35%	50%	59%	48%	38%
Dārzenkopība	4%	1%	3%	1%	3%	3%	0%
Ilggadīgo kultūru audzēšana	1%	1%	3%	2%	3%	0%	0%
Ganāmo mājlopu audzēšana	30%	32%	28%	21%	7%	19%	4%
Cūkkopība un putnkopība	2%	4%	4%	2%	8%	6%	38%
Jaukta augkopība	8%	9%	4%	3%	2%	3%	4%
Jaukta lopkopība	14%	13%	4%	4%	4%	3%	12%
Jaukta specializācija	28%	20%	18%	18%	14%	17%	4%

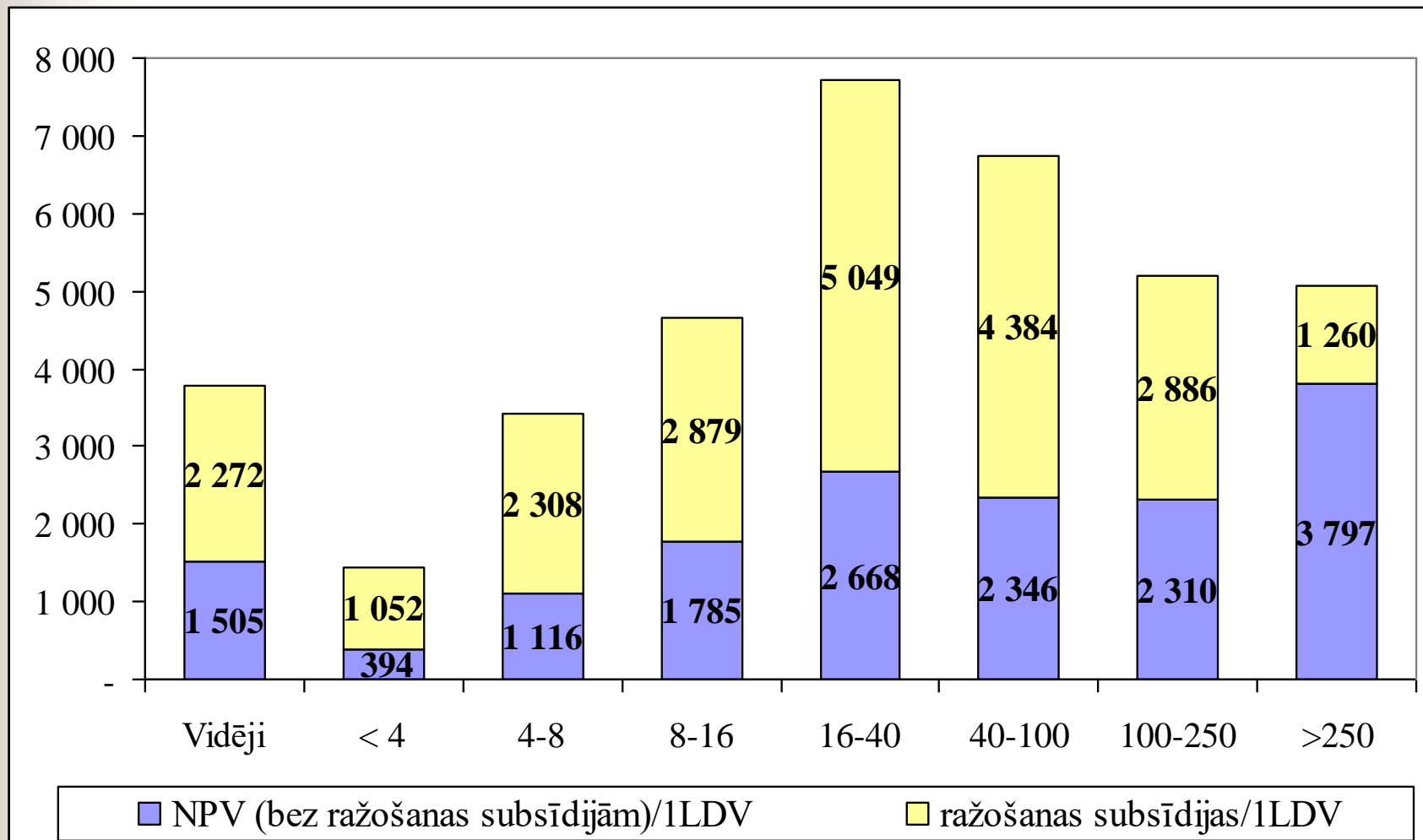
2004.gada SUDAT saimniecību sadalījums pa specializācijām un reģioniem

	Pierīga-1	Pierīga-2	Vidzeme	Latgale	Kurzeme	Zemgale-1	Zemgale-2
Laukkopība	25%	27%	30%	28%	37%	67%	35%
Dārzenkopība	8%	3%	2%	0%	2%	1%	0%
Ilggadīgo kultūru audzēšana	5%	3%	3%	1%	1%	1%	0%
Ganāmo mājlopu audzēšana	40%	30%	33%	18%	23%	6%	20%
Cūkkopība un putnkopība	8%	7%	3%	6%	4%	3%	8%
Jaukta augkopība	3%	3%	1%	8%	6%	6%	8%
Jaukta lopkopība	5%	7%	7%	16%	4%	4%	13%
Jaukta specializācija	6%	20%	21%	23%	23%	12%	18%

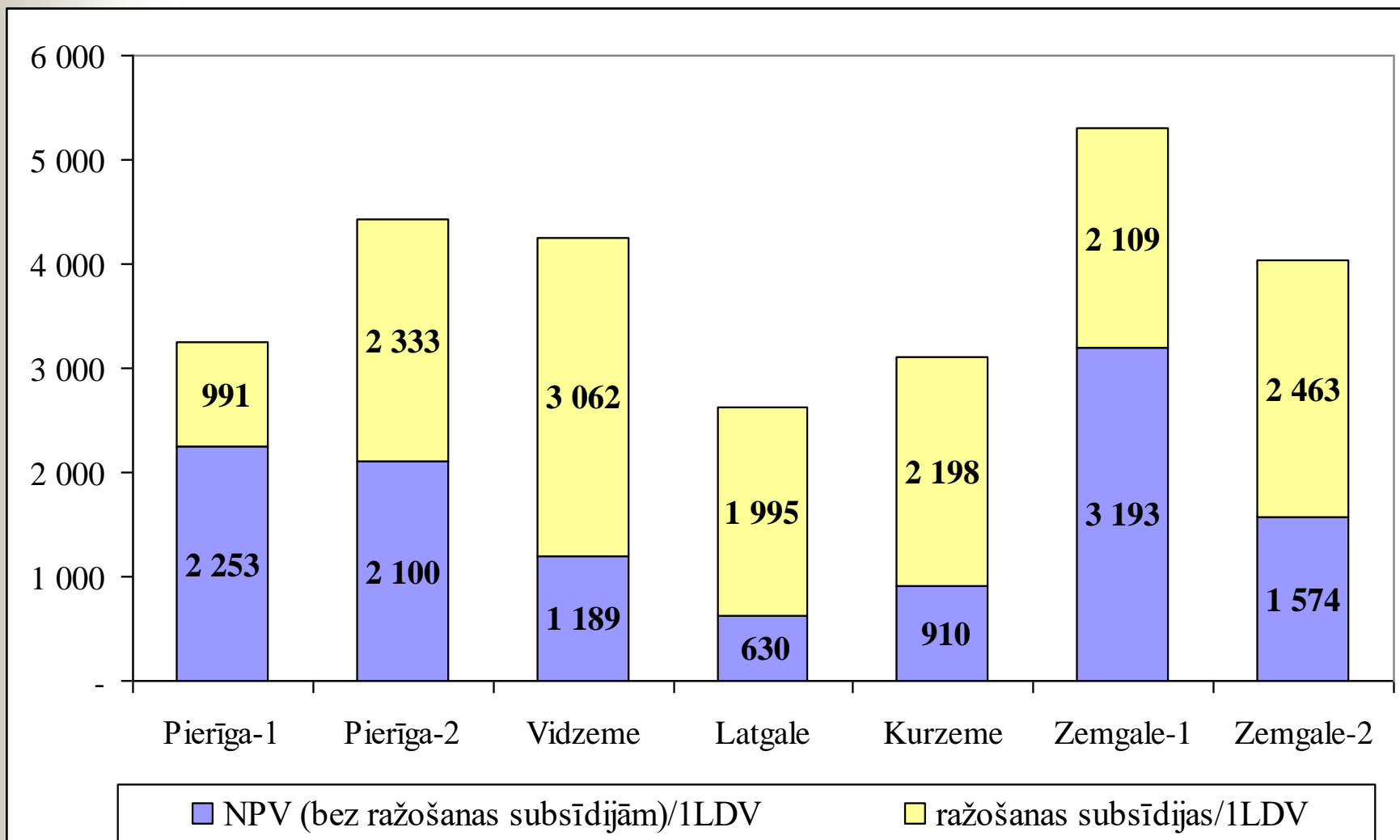
NPV uz darbaspēka vienību pa specializācijas virzieniem 2004.gadā

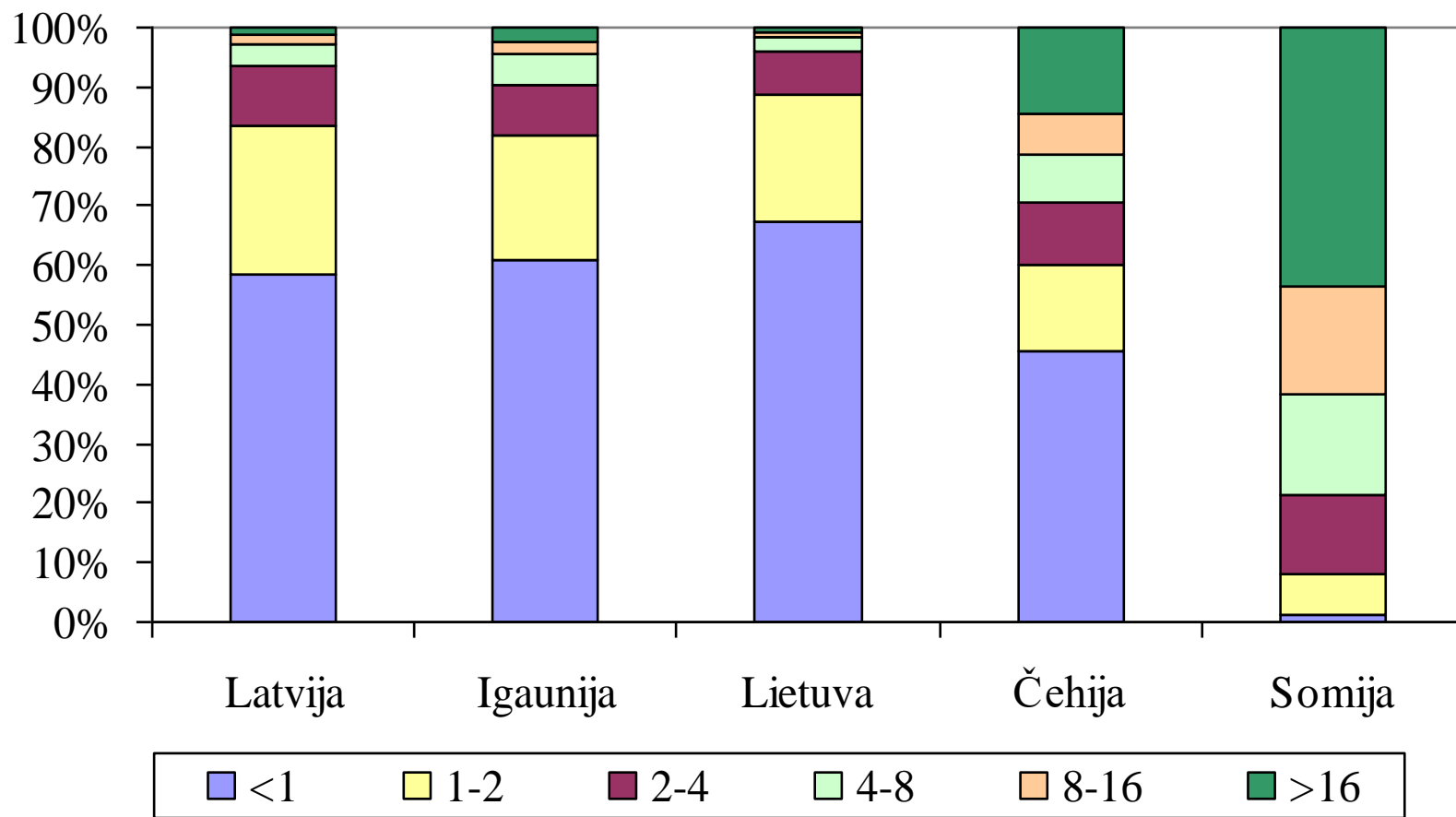
NPV uz darbaspēka vienību pa ekonomiskā lieluma grupām 2004.gadā

NPV uz darbaspēka vienību pa reģioniem 2004.gadā

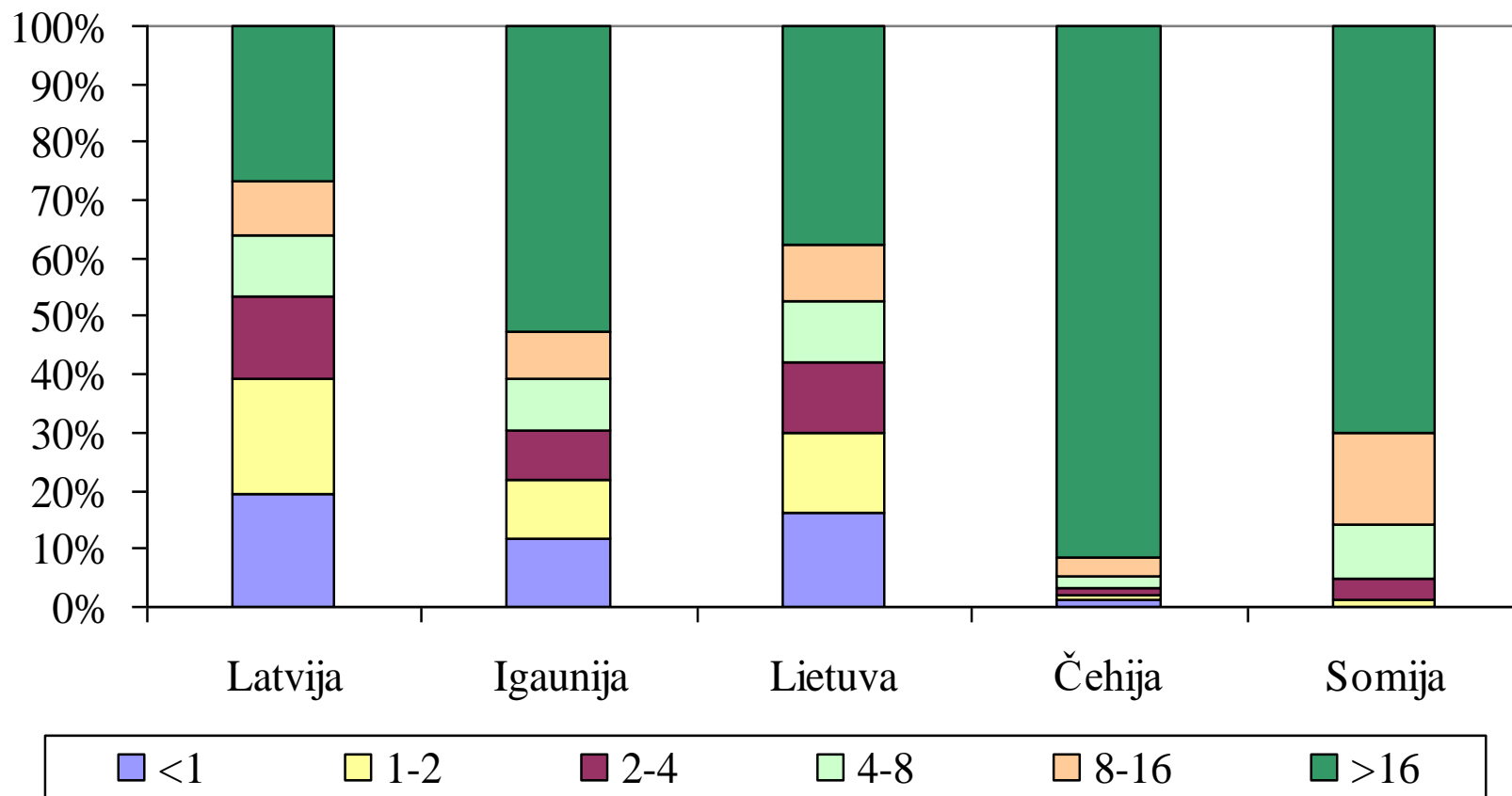

Saimniecību struktūras salīdzinājums ES dalībvalstīs

Avots: EUROSTAT, 2004.

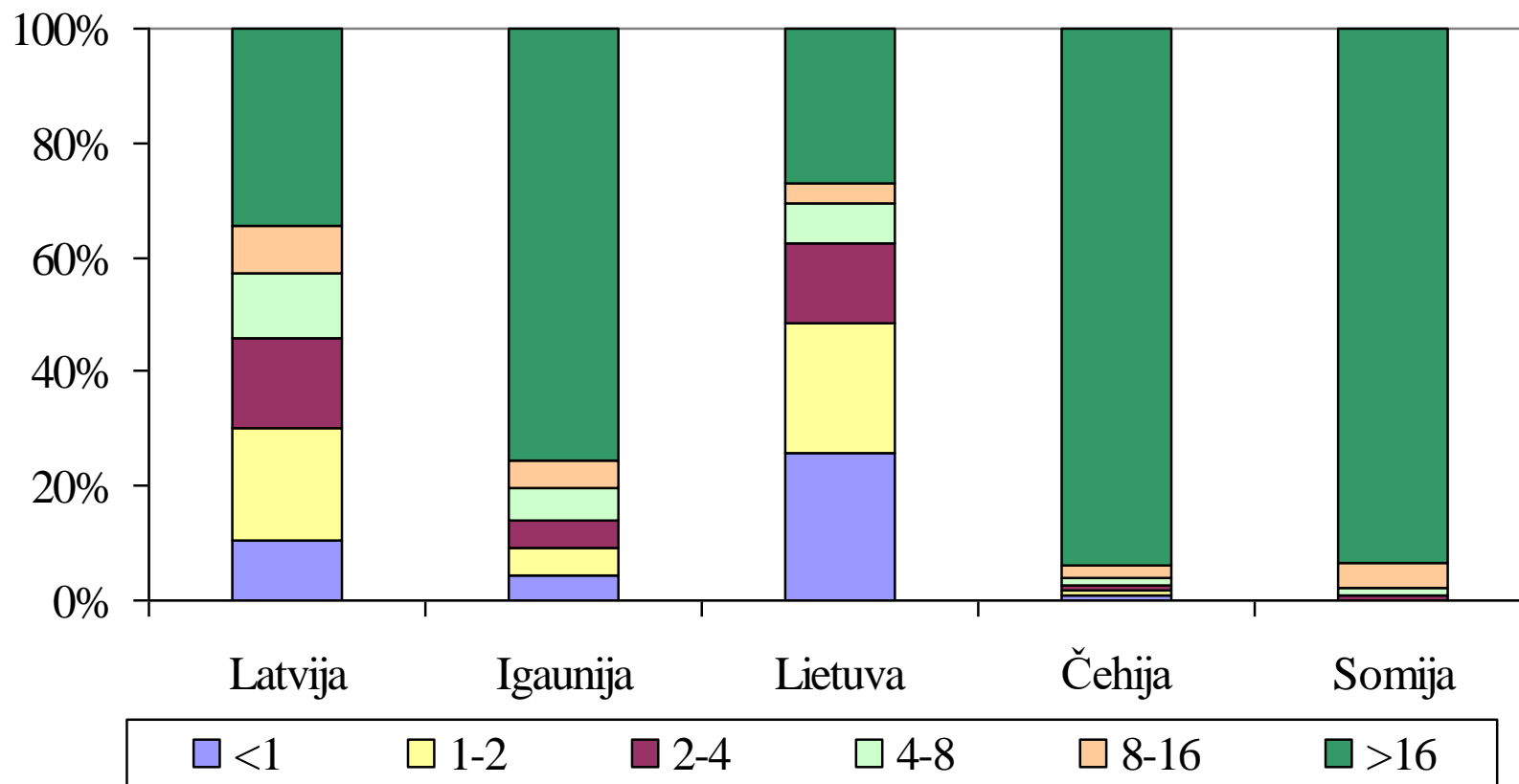
Lauksaimniecībā izmantojamā zeme dažādu lielumu saimniecībās

Avots: EUROSTAT, 2004.

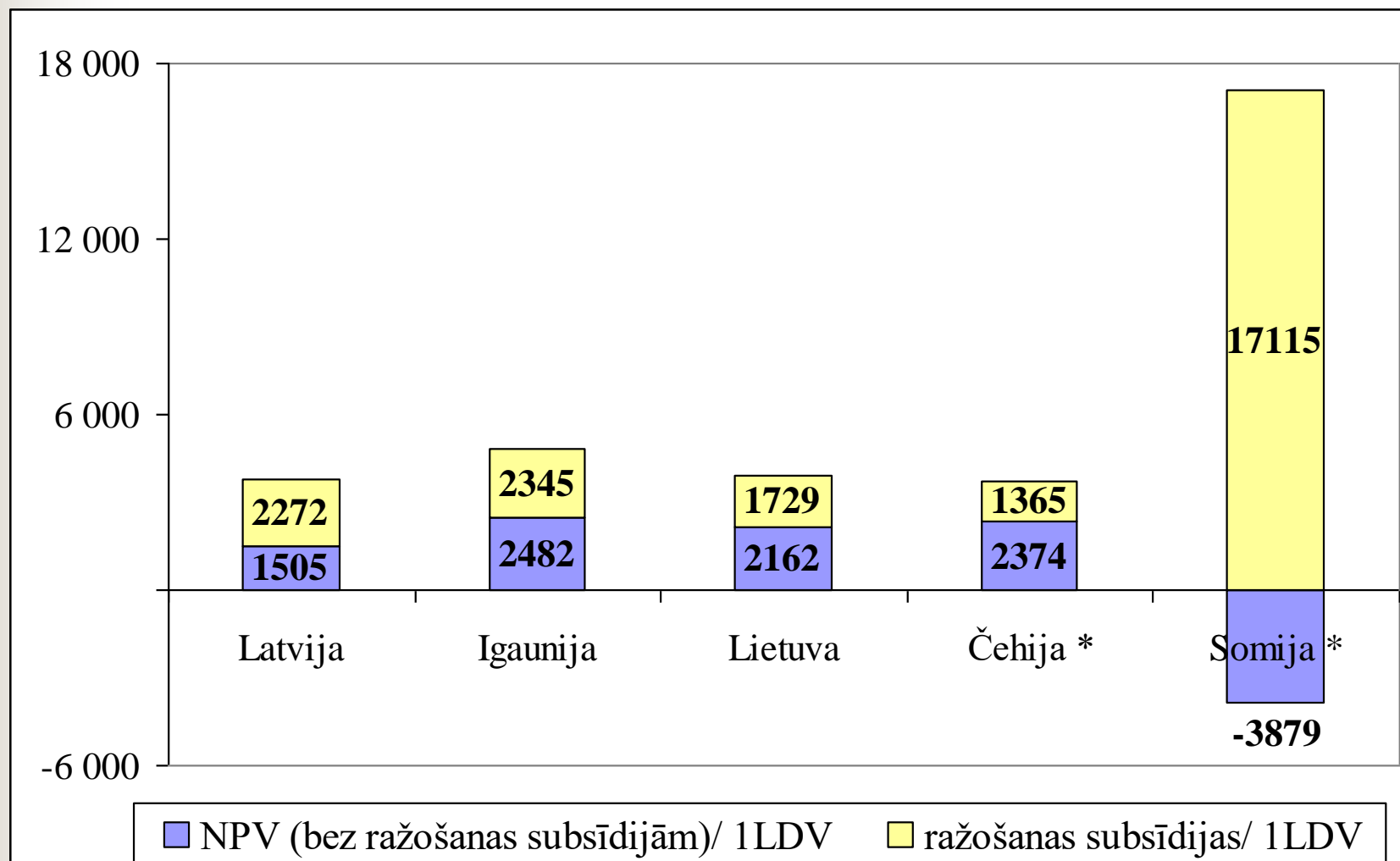
2006/02/24

Mājlopu sadalījums dažāda lieluma saimniecībās

Avots: EUROSTAT, 2004.

NPV uz darbaspēka vienību FADN saimniecībās, Ls

* dati par 2003.gadu

Secinājumi:

- SUDAT ir sistēma, kas izveidota Latvijas komerciālo saimniecību darbības rezultātu un attīstības tendenču novērtēšanai.
- Saimniecību uzskaites datu tīkls ir veidots kā Eiropas Savienības FADN sastāvdaļa un pielietotā metodoloģija dod iespēju ne tikai ekstrapolēt iegūtos rezultātus uz visu komerciālo saimniecību sektoru, bet arī salīdzināt datus ar citām ES dalībvalstīm.

Secinājumi:

- Neto pievienotā vērtība uz darbaspēka vienību 2004.gadā pieaugusi 2,4 reizes, salīdzinot ar 2003.gadu.
- Būtiska ietekme ienākumu palielināšanā bijusi gan nacionālajiem, gan ES atbalsta maksājumiem.
- Subsīdiju īpatsvars NPV pieaudzis no 45% 2003.gadā līdz 60% 2004.gadā.

Secinājumi:

- Vislielākā neto pievienotā vērtība uz darbaspēka vienību 2004.gadā bija laukkopības un ganāmo mājlopu specializācijas saimniecībās, bet pēc ekonomiskā lieluma- vidējo lielumu saimniecībās – no 16 līdz 100 ELV.
- Baltijas valstīs neto pievienotā vērtība uz darbaspēka vienību komerciālajās saimniecībās 2004.gadā bija četras reizes mazāka kā Somijā un citās vecajās dalībvalstīs.

Paldies par uzmanību!